

ВИСШЕ ВОЕННОВЪЗДУШНО УЧИЛИЩЕ

“ГЕОРГИ БЕНКОВСКИ“

МЕТОДИКА

ЗА

**ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННИ
МЕТОДИ И ФОРМИ НА ПРЕПОДАВАНЕ
ВЪВ ВВВУ**

Долна Митрополия

2020

1

МЕТОДИКА

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ПРЕПОДАВАНЕ ВЪВ ВВВУ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Тази методика представя възможностите за използване на съвременните подходи в процеса на обучение във ВВВУ в редовната и задочна форми на обучение, както и в курсовете за актуализация на професионалната компетентност и първоначална професионална подготовка.

2. Методиката има за цел да регламентира съвременните методи и форми на преподаване с оглед оптималното им използване в учебния процес от преподавателите във ВВВУ.

3. Балансираното използване на описаните в методиката съвременни подходи води до канализиране на отговорностите и преодоляване на категоричното разпределяне на ролите на „преподаващи“ и „заучаващи“ и в по-голяма степен ангажира обучаемите с тяхното собствено обучение. Така се изпълнява една от основните мисии на обучението – да подготви обучаемите самостоятелно да решават и да носят отговорност за действията си, и да търсят и генерират нови идеи. В съвременното преподаване залягат методи и форми, които отговарят на потребността от трансформиране на знанията в умения, с цел използването им в практиката.

II. ФОРМИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

В дидактическата литература независимо от съществуващото многообразие в определенията на понятията „форма на обучение“ и „метод на обучение“, тези категории се разграничават все по-определено, без да се игнорира единството им. В своята същност съвременните форми на преподаване са външен израз на вътрешната структура на съгласуваната дейност на преподавателя и учащите се, осъществявана в установен ред и определен режим.

1. Лекция – класически метод на монологично систематизирано изложение от преподавателя на учебния материал, като би могло да се съчетае и монолог с диалог между обучаеми и преподавател.

2. Семинар – под ръководството на преподавателя се води дискусия по предварително зададени въпроси.

3. Колоквиум - основен метод при тази форма на обучение е беседата, която се използва в съчетание с редица методи за диагностика на учебните постижения, на равнището на подготовката на учащите се и оказване на помощ в случай на затруднения.

4. Практическо занятие – под ръководството на преподавателя или самостоятелно, учащите овладяват практически умения и навици в определена област и затвърждават тези, които са придобити по-рано в учебния процес.

5. Консултация – предаване или разясняване от компетентен специалист на една или друга важна за учебния процес информация.

6. Самостоятелна учебна работа – разглежда се като важен компонент на различните обучителни форми, основата на който е иницирането на обучителния процес от страна на самия обучаем чрез търсене на информация и изучаването ѝ, изготвянето на курсови работи, доклади и т.н.

7. Теоретико – практическа конференция – основна заключителна форма за обобщаване на цялостния процес на обучение, при която се систематизират и активизират овладените знания, умения и навици.

III. МЕТОДИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

В своята същност методите на обучение характеризират начините за осъществяване на взаимосвързаната дейност на преподавателя и учащите се за постигане на образователните цели. Методът е система от правила и способности на подхода към изучаване на явленията и закономерностите на природата, обществото, и мисленето – път за постигането на определени резултати в познанието и практиката.

Разновидностите на методите на обучение се обобщават в две големи групи:

1. Класически методи на обучение

1.1. Методи за устна комуникация

1.1.1. Устно изложение - логически свързано, систематизирано и съразмерно изложение на учебния материал в систематизиран вид.

1.1.2. Свободен разказ.

1.1.3. Презентация – използването на дигитални средства за предаване и онагледяване на устното изложение чрез мултимедия – достъпно и занимателно представяне на теоретичните постулати чрез онагледяването им със снимки, таблици и графики, включително и кратко видео по съответната тема.

1.2. Диалогови обучителни методи:

1.2.1. Беседа - своеобразна размяна на мнения и идеи в рамките на дадена тема, за да се постигне по-голяма яснота и по-задълбочено познание. Тя се отличава от обикновения разговор по това, че е внимателно структурирана и проблематиката ѝ е ясно очертана;

1.2.2. Обсъждане - вид дискусия върху противоречиви подробности, които са останали открити в даден проблем за разрешаване и изискват по-широка размяна на мнения. Обсъждането трябва да завършва с вземане на решение, докато при дискусията решение не се взема;

1.2.3. Наблюдение - наблюдението е непосредствен източник на информация, който стимулира аналитико-синтетичното, причинно-следственото и самостоятелното мислене, формира интересите и изследователския дух, поставя въпроси, подхранва различни гледни точки за анализ на предметите и явленията. То трябва да е посветено на определен проблем, да има ясно осъзната цел от обучаваните и да ги включва в активна изследователска дейност;

1.2.4. Експеримент – за разлика от наблюдението при участие в експеримента, обучаваният не е само пасивен наблюдател, но и активен участник в предизвикването на промени и изследване на причинно - следствените връзки в изучаваните явления;

1.2.5. Демонстрация – представлява показване на обекти и дидактически материали, придружено от описания и обяснения от страна на преподавателя или обучаемия.

2. Интерактивни методи на обучение

По своята същност те представляват взаимодействие между преподавател и обучаеми, както и между отделните членове на групата и предполагат висока активност, енергичност и инициативност в процеса на обучение. Интерактивната система за обучение се използва за характеристика на многобройни учебни ситуации, при които се обменят различни типове знания и информация между комуникиращи си

партньори, включени в един диалогов процес. Този процес обикновено включва координиран и синхронизиран обмен на информация, при взаимно приети споразумения и процедури.

2.1. Игрови методи на обучение

2.1.1 Ролева игра – това е комплексен метод за пресъздаване на специфична страна от обществената действителност. С този метод разглеждането на теми от реалния живот се извършва по забавен начин. Чрез самостоятелно изиграване на ролите, както и приемането на различни гледни точки, за обучаемите стават ясни не само скритите причини и мотиви, но същевременно им се показват и алтернативи за действие. Този метод може да се прилага в най-различни сфери на дейност, за да могат съпричастно, дори и с предвиждане да се обработят засягащи групата теми (актуални ситуации/проблеми/конфликти от ежедневието). Целите на този метод са: отношение и поведение за изясняване; да се посочат отправни точки за изменения; да се научат участниците да възприемат и наблюдават себе си и своята социална среда; да се даде възможност на участниците да представят и анализират конфликти чрез съпреживяване на ситуацията; да изживеят съзнателно собствения начин на поведение и да изпробват нови възможности.

2.1.2. Ситуационна игра (проиграване на случаи) – използват се някои аспекти от реалния живот в образователна среда. Целта е “проиграване” на решение на трудна ситуация, която реално провокира напрежение и конфликт.

2.1.3. Симулационна игра – действието се развива по въображаем (симулиран) сюжет или възпроизвежда реална ситуация.Целта е да се възпроизведат характеристиките на възможна ситуация, която изисква адекватно поведение. Усвояват се знания, но акцентът е върху формиране на умения, изграждане на характера и усвояване на ценности.

2.2. SWOT – анализ - метод/техника за диагностика и/или самодиагностика.

Наименованието му е абревиатура от първите букви на английските наименования на изследваните характеристики: Силни страни (Strengths); Слаби страни (Weaknesses); Възможности (Opportunities); заплахи/опасения (Threats). Методът се използва: с конкретна учебна цел (анализ на определен процес); за диагностика на групата; при ролевите игри (да се открият характеристиките на отделните герои (роли).

2.3. Записване на идеи (Брейнрайтинг) - вариант на мозъчна атака.

Изисква много време. Основна цел е активното включване на всички учещи се в учебния процес, чрез което се постига учене от опита на другите. Методът позволява в рамките на едно занятие да бъдат анализирани и обобщени голям брой въпроси.

2.4. Мозъчна атака - най-популярен метод за намиране на решение чрез безкритично представяне на различни мнения. Никой няма право да прекъсва, репликира или критикува. Накрая може да се изработи мрежа от понятия или потърси приемливо за всички решение, чрез сравняване. Стимулира самостоятелното мислене и творческото въображение на обучаемите.

2.5. Мозъчни карти – опростено графично изображение. При използването на този метод се цели чрез предварително анализирани на даден текст да се открият основните моменти, да се избере подходящ модел за графично представяне.

2.6. Панелна дискусия – метод за обмен на мнения и търсене на решения по сложен проблем. Работи се в подгрупи, като всяка една от тях получава специфична задача – част от общия проблем. Решението на комплексния проблем е сбор от отделните решения на проблемите в подгрупите.

2.7. Решаване на казус - разкрива реален проблем, отразява типични трудности в практиката. В описанието обикновено се излага възникването, развитието на проблема, обстановката и участниците. Обучаемите се поставят в ролята на участник в реалната ситуация като правят оценка и посочват решение. Като метод решаването на казуси се използва с различни цели: за вземане на решение (много информация и точно описание на обстановката); за преценка (информация и готово решение); информационен казус (описание на проблема, без допълнителна информация); за проучване (наблюдава се в практиката).

2.8. Провеждане на дебат – сам по себе си дебатът представлява спор на няколко души по дадена тема от противоположни гледни точки, който се реализира по определени правила и има специална структура. При него не е достатъчно само излагането на гледната точка, а се отговаря директно на аргументите на другия. Основната цел е да се убеди трета, неутрална страна, че аргументите на едната страна са по-добри от тези на опонента.

Тази методика е приета на редовно заседание на Академичния съвет на ВВВУ на 03.07. 2018 г. (протокол No 3).

СЪДЪРЖАНИЕ

МЕТОДИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ПРЕПОДАВАНЕ ВЪВ ВВВУ

I. Общи положения.....	3
II. Форми на преподаване.....	3
III. Методи на преподаване.....	4
1. Класически методи на обучение.....	4
2. Интерактивни методи на обучение.....	5